

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

E-mail :

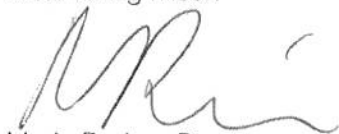
5. november 2019

Kære

Du har den 9. oktober 2019 klaget over programmet P1 Debat på P1. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen

Underdirektør Frank Serup Laybourn

Redaktionschef Judith Skriver

Direktør Henrik Bo Nielsen, DR Kultur, Børn og Unge

Gennemgang af sagen

Klager (herefter Klager) henvender sig til lytternes og seernes redaktør (herefter LSR) den 9. oktober 2019 umiddelbart efter, at han har lyttet til debatprogrammet 'P1 Debat' med titlen "Er Nørrebro tabt?"

I sin mail skriver han: "Da jeg netop nu åbnede for DRs program 1 hørte jeg en udsendelse, der hedder P1 debat med titlen "Er Nørrebro fortabt?"

I udsendelsen medvirkede Enhedslistens Rosa Lund og Weekednavisens Søren Villemoes.

Søren Villemoes siger da, at Rose Lund roligt kan færdes på Nørrebro, for hun er jo venstreorienteret, men hvis det havde været "en højreorienteret jøde med kalot", så var det gået voldeligt til. Herefter siger værten noget i retning af (og det er foregået for 7 minutter siden): "Hvis det nu havde været (navnet på Klager) hvad så Rosa Luind"

Det fremgik klart, at værten mente, at (navnet på Klager) altså var Villemoes' højreorienteret kalotbærende jøde.

Jeg ved ikke hvilke vildfarelser DRs værter har om mig. Jeg er ikke højreorienteret, men fritænkende borgerlig. Jeg er ikke kalotbærende. Hvorfor overhovedet bringe mit navn ind i debatten, da jeg ikke har ytret mig om Nørrebro. Jeg bliver faktisk systematisk ikke inviteret ind i DR og mine seneste radiooptrædender i de seneste år er foregået i Radio 24/7.

Så nu beder jeg dig høre udsendelsen og opfatte dette som en klage. Jeg vil ikke af DRs vært associeres med en højreorienteret kalotbærende jøde.

Jeg beder om et dementi og en beklagelse og jeg beder endvidere om, at DR spørger mig direkte i udsendelser om mine holdninger istedet for at give lytterne et vrængbillede af mig."

DR's svar til klager

DR's ansvarshavende for programmet, er redaktionschef Judith Skriver. På hendes vegne svarer redaktionsleder Jakob Sloma Damsholt, Klager den 10. oktober 2019:

"Tak for din klage.

Som du selv skriver er der på intet tidspunkt tale om, at programmets vært kalder dig højreorienteret, jøde eller kalotbærende. Han nævner ganske rigtigt dit navn i et opfølgende spørgsmål til Søren Villemoes i en diskussion mellem ham og Rosa Lund, der handler om hvorvidt Nørrebro er lige trygt for alle, og efter at Søren Villemoes har sagt til Rosa Lund at trygheden eksempelvis ikke ville gælde i samme grad for en højreorienteret, kalotbærende jøde.

Mads Aagaard bringer dig frem i diskussionen som eksempel på en, der kunne blive udsat for hetz fra venstrefløjens nørrebroske grupperinger. Det er oplagt, da du selv har omtalt disse forhold. Eksempelvis da Peter Øvig Knudsen udgav sin bog om BZ, hvor du skrev sådan her i en kronik:

"Også den danske Blekingegadebande havde en særlig interesse for palæstinenserne sag og sammenblandende antiisraelisme og antisemitisme. Således lavede banden en såkaldt z-file, der i virkeligheden var en liste over 500 danske jøder. Jeg havde den blandede fornøjelse at stå på listen sammen med min far".

Det er på baggrund af det ovenstående min vurdering, at dit navn bringes ind i en generel diskussion om tryghed og hetz på Nørrebro og ikke som et konkret eksempel på en "højreorienteret, kalotbærende jøde". Først og fremmest er det ikke ord vores vært bruger om dig, og jeg ser derfor ingen grund til hverken at bringe dementi eller beklage nogle udtalelser fra programmets vært.

Jeg kan ikke svare dig generelt vedrørende eventuelle manglende invitationer fra DR, men jeg kan garantere, at du er meget velkommen i f.eks. P1 Debat. Uanset om du generelt optræder i DR's programmer eller ej, er der dog ikke noget til hinder for at vores vært, kan nævne dig i vores program, hvis det er relevant. Relevansen har jeg forklaret ovenfor."

Klager anker herefter sagen til LSR med følgende begrundelse:

"Det svar kan jeg selvfølgelig ikke være tilfreds med. Det var ganske irrelevant at bringe mit navn ind i debatten og værten associerer mig dermed med højreorienterede, kalotbærende jøder. Vi lever i en tid, der er dødsfarlig for jøder i Europa, hvor både venstreekstremister, højreradikale, islamister samt nye typer konspirationsfanatikere dyrker had til jøder. Ved at associere mig med typen af højreorienterede, kalotbærende jøde bringer værten mig i målskiven for ekstreme typer. Det var ganske unødvendigt og jeg bemærker, at Jakob Sloma Damsholt på DRs sædvanlige arrogante måde ikke så meget som giver en antydning af beklagelse eller lignende i sit svar til mig. Derfor må jeg bede dig Jesper Termansen at træde ind i sagen."

Samme dag tilføjer Jakob Sloma Damsholt i en kommentar direkte til Klager:

"Jeg vil gerne tilføje, at det selvfølgelig ikke har været vores hensigt på nogen måde at bringe din sikkerhed i fare ved at nævne dig i programmet. Programmet blev blandt andet lavet med henblik på at diskutere netop de problemstillinger som du her beskriver."

Klager svarer Jakob Sloma Damsholt den 10. oktober 2019:

"Tak for din mail, hvor du skriver, at det ikke har været meningen at bringe mig i fare. Det kan da ikke være en hemmelighed for dig og din redaktion, at trusler og fare for jøder i Europa er vokset. Jeg selv har været i skudlinjen i mange år som debattør i sager om Den kolde Krig og kommunisme, hvor jeg blev hængt ud gang på gang ikke mindst i DR som en hævngherrig reaktionær type (Bl.a. i udsendelser af Birgitte Rahbek på program 1) Men siden da er situationen skærpet og jøder som mig, der ikke lægger skjul på min positive holdning til Israel og zionismen, er i høj grad kommet i skudlinjen. Som sidste sag i København i 2015 og fra sager i Bruxelles, Paris og nu Halle visere, så er jødiske institutioner og jøder i skudlinjen og det er svært at identificere terroristerne. De kan komme fra venstreradikale, højrevendte eller nye typer af konspirative miljøer, som Halle-sagen synes at vise.

Det er da klart, at når jeg associeres med højreorienteret, kalotbærende jøde, så er der en potentiel fare for, at jeg havner på en eller anden liste. Hvis du og din redaktion ikke er klar over dette, så må det være fordi I lever i en boble langt fra den egentlige virkelighed, hvor folk bliver skudt. Det var måske på tide, at I tager dette emne op på redaktionerne og overvejer, hvad I kan gøre, så folk ikke udsættes for fare."

Uddrag af P1 Debat den 9. oktober 2019

Programteksten til den pågældende dags program lyder: "Anahita Malakians er medlem af Nye Borgerlige og hun har sagt op som bestyrer af en burgerbar på Nørrebro, efter ruderne blev knust af ukendte gerningsmænd. Hærværket sker kort tid efter, at et venstreorienteret medie skrev om "naziburgere", og at en "højreekstremist åbner burgerbar i Nordvest".

Mangler lokale kræfter på Nørrebro at tage et opgør med politisk motiveret hærværk? Er det politiet eller de autonome, der har magten i bydelen? Er Nørrebro tabt?

P1 Debattører: Pernille Vermund (NB), Rosa Lund (EL), Søren K. Villemoes, debatredaktør på Weekendavisen og Poya Pakzad, redaktør på Eftertryk Magasin.

Vært: Mads Aagaard."

17 minutter inde i programmet finder den påklagede ordveksling sted. Søren K. Villemoes er forkortet SV:

17:00 Værten: Hvad er romantisering, og hvad er virkeligheden? Romantisering først!

SV: "Romantisering, det er sådan noget med at sige, at Nørrebro er supertrygt. Det er det jo for Rosa, (Rosa Lund. Mf for Enhedslisten. Red.) for hun er venstreorienteret. Det ville ikke være trygt for hende, hvis hun var en højreorienteret jøde med kalot, for eksempel. Sådan noget kan irritere mig grænseløst."

Værten: "Så hvis Rosa Lund byttede udseende med I for en dag?"

SV: "Ja, så ville det ikke være trygt. Måske er I ikke den..., men..altså, jeg siger stadig, at det er enormt privilegieblindt, og det er simpelthen fordi, at Enhedslistens vælgerbase er så overrepræsenteret på Nørrebro, at de bliver jo nødt til at opretholde den her fortælling om det som et skønt, mangfoldigt sted, og omvendt er Pernille Vermundts vælgerbase overbevist om, at Nørrebro er kalifatets fortrop fyldt med venstreradikale, så det bliver fanget i sådan en kulturkamp, hvor man skal fortælle den ene løgn efter den anden."

Ankesag

Det er lytternes og seernes redaktørs opgave at behandle klager vedrørende brud på DR's programetik. Jeg vælger derfor at behandle ankesagen, da den indeholder flere påstande om, at DR har brudt sine egne etiske retningslinjer i forhold til omtale af en person, der ikke medvirker i programmet. Det drejer sig om DR's retningslinjer vedrørende fairness og forelæggelse.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

I DR's etiske retningslinjer står der i indledningen til kapitlet (1) om fairness og forelæggelse: *"Alle der medvirker eller omtales skal behandles fair og ansvarligt. Det gælder uanset, om der er tale om personer, virksomheder, organisationer, foreninger eller lignende."*

Klagers påstand er, at værten for P1 Debat omtaler ham forkert. Klager nævner, at det kun kan være ham, som værten har i tankerne, når værten på programmet udtaler Klagers navn umiddelbart efter, at gæsten SK lige har omtalt den fare, som en højreorienteret jøde med kalot løber ved at befinde sig på Nørrebro. Desuden finder Klager det angribeligt, at han overhovedet omtales i programmet, da Klager ikke selv har ytret sig om Nørrebro og i øvrigt – mener Klager – vil P1 Debattens omtale bringe ham i fare, netop fordi han er jøde.

Jeg er enig med Klager i, at værtens bemærkning- *"Så hvis Rosa Lund byttede udseende med (Klager nævnes ved navn) for en dag?"* - ikke kan opfattes som andet, end at værten nævner Klager som eksempel på den højreorienteret jøde med kalot, gæsten lige har omtalt.

Højreorienteret

DR's redaktionsleder af programmet, Jakob Sloma Damsholt, forklarer over for Klager, at værten *"Mads Aagaard bringer dig frem i diskussionen som eksempel på en, der kunne blive udsat for hetz fra venstrefløjens nørrebro-ske grupperinger."*

Sådan opfatter jeg også replikskiftet. Men værten gør ikke noget ud af at motivere, hvorfor han lige nævner Klager ved navn, og således tager værten heller ikke forbehold, når han associerer gæstens beskrivelse af "en højreorienteret jøde med kalot" med Klager.

Klager anholder ordet "højreorienteret." Selv kalder Klager sig for "fritænkende borgerlig." Ordet "højreorienteret" er værtens opfattelse af, hvor Klager, der er en kendt jødisk forfatter, historiker, journalist og debattør, ligger placeret politisk. Den danske ordbog angiver ordet "højreorienteret" som én, der har ikke-socialistiske holdninger og derfor politisk ligger til højre. Det er ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer at bruge ordet "højreorienteret". Klager betegner i sin henvendelse til DR sig selv om "fritænkende borgerlig", hvorved Klager selv bekræfter, at han i hvert fald ikke er socialist, men ligger til højre for den politiske midte som "fritænkende borgerlig."

Klager har ikke benægtet, at han er jøde. Tilbage er spørgsmålet, hvorvidt Klager bærer "kalot" eller kippa, som denne hovedbeklædning også hedder.

Ifølge jødisk informationscenter er det ret få mænd, der går med kippa offentligt, men mange har kippa på hjemme, især når de spiser og ikke mindst fredag aften under shabbatmåltidet og til helligdage. Meget ortodokse jøder går med kippa hele tiden, for der står i det jødiske lovkodeks, Shulchan Aruch, at man ikke bør gå to meter uden dækket hoved.¹

Der har i de senere år været en del mediemæssig og politisk opmærksomhed på netop jødernes risiko ved at gå på Nørrebro i København, og hvorvidt denne risiko ville være forstærket, hvis en person går med kippa.

I 2014 fik en journalist fra Radio24syv revet kalotten af, da han gik på Nørrebro for at teste reaktionen på sin happening. Det fik det konservative folketingsmedlem Rasmus Jarlov til at stå i spidsen for en demonstration på Nørrebro til støtte for retten til at gå med kalot.

Jeg lægger Klagers egen oplysning til grund og går ud fra, at Klager ikke går med kalot. Klager påpeger desuden, at DR's omtale af ham ved navn og sat i forbindelse med kalotten risikerer at bringe ham i fare. Det er "dødsensfarligt" at være jøde, skriver Klager.

Derfor bør DR beklage, at man associerede Klager med en jøde, der går med kalot. Derimod kan Klager ikke pålægge DR at undlade at omtale ham, blot fordi han ikke ønsker det eller medvirke i programmet.

Det er DR's frie ret at redigere udsendelsen og herunder omtale, hvem man vil uden nødvendigvis at spørge den pågældende først.

Heller ikke DR's eget fairness-kriterie er overtrådt her alene ved at nævne Klager som et eksempel på en kendt jøde, som ville kunne komme i problemer på Nørrebro, hvad Klager med sin klage selv bekræfter.

Klager er en skarp og kendt debattør gennem en årrække både som historiker, forfatter og journalist. Han har navnlig gjort sig gældende gennem et årelangt opgør med venstrefløjens og dens metoder og retorik før og under Den Kolde Krig. Klager nævner selv, at han ikke har lagt skjul på sin positive holdning til Israel og til zionisme. Klager er en kendt debattør inden for samfunds- og værdidebatten og må derfor i højere grad

¹ <https://joediskinfo.dk/artikler/de-joediske-trossamfund>

også forvente at blive inddraget i offentlig omtale, end hvis der havde været tale om en i offentligheden ukendt person.

Emnet for DR's udsendelse var et kritisk lys på den politisk og etnisk motiverede vold, der foregår på Nørrebro i København. Sigtet var et kritisk lys på volden. DR må kunne nævne en kendt debattør i den sammenhæng, uden at DR skal kunne gøres ansvarlig for en forhøjet risiko for trusler mod den pågældende. Som DR påpeger i svaret til Klager, har Klager selv tidligere i forhold til Blekingegadebanden omtalt, at han sammen med sin far befandt sig på Blekingebandens særlige liste. DR er ikke bundet af at skulle invitere Klager i studiet for at kunne omtale ham.

DR skal overveje konsekvenserne for de mennesker, som man inviterer eller omtaler. Men DR bør kunne nævne en kendt jødisk samfundsdebattør i en debat om politisk og religiøst motiveret vold, uden at det er DR's ansvar at tage vare på den pågældendes sikkerhed.

Alternativet ville jo være, at DR skulle afskære sig fra en væsentlig og kritisk vinkel på udviklingen i Danmark af frygt for repressalier mod deltagere i programmet eller omtalte personer som Klager.

Konklusion og sammenfatning

En kendt, jødisk forfatter, historiker, debattør og journalist klagede over, at han var blevet omtalt i programmet P1 Debat om vold og intolerance på Nørrebro. En gæst i programmet nævner, at man ikke kan vide sig sikker, hvis man er "højreorienteret, kalotbærende jøde" og går på Nørrebro i København. Umiddelbart i forlængelse her nævner værten Klager ved navns nævnelse. DR afviser over for Klager, at det skal opfattes som en association til "en højreorienteret kalotbærende jøde". Klager blev med navns nævnelse bragt frem i diskussionen af værten som eksempel på en jøde, der kunne blive udsat for hetz fra venstrefløjens nørrebroiske grupperinger, lød forklaringen. Jeg er enig med Klager i, at det må opfattes sådan, at værten trak en forbindelse fra gæstens beskrivelse af en "højreorienteret, kalotbærende jøde" til Klager. Det får Klager medhold i.

Klager benægter, at han skulle være "højreorienteret". Med hensyn til ordet "højreorienteret", så er Klager en kendt debattør, som fortrinsvis gennem en årrække har kritiseret venstrefløjens metoder og retorik navnlig før og under Den Kolde Krig.

Højreorienteret betyder blot, at han af værten betegnes som ikke-socialistisk, og det ligger inden for værtens ytringsfrihed og ret til bedømmelse, at han betegner Klager som "højreorienteret."

Klager benægter, at han bærer kalot. Denne hovedbeklædning er også et symbol på ortodoks jødedom, og der har i de senere år været adskillige stridigheder i medier og politik om jøders ret til at gå i fred på Nørrebro for eksempel med det tydeligt jødisk symbol som en kalot. DR bør derfor beklage, at man associerede Klager med en kalotbærende jøde.

Derimod får Klager ikke medhold i sin kritik af, at han overhovedet er blevet omtalt, når han ikke ønsker at blande sig i debatten om jøder på Nørrebro. Klager er en kendt debattør og offentlig person, som selv ytrer sig skarpt i den offentlige debat. Det er derfor ikke uden relevans, at DR nævner ham som eksempel, og det er DR's frie ret at inddrage Klager og Klagers navn, selv om han ikke er spurgt om at deltage eller ønsker at medvirke i programmet. Klager har gjort gældende, at det øger risikoen mod ham, at han er bliver omtalt af DR. Men det ansvar kan DR ikke skulle påtage sig i denne situation, såfremt omtalen er relevant.

DR har en etisk forpligtelse til at behandle alle der omtales fair og ansvarligt. DR bør derfor beklage på Fejl og Fakta, at det var utilsigtet at omtale Klager som en jøde, der bærer kalot.

Men DR havde ret til at nævne Klager ved navn i programmet uanset, at Klager ikke ønskede det. Klager er selv en skarp debattør, og DR har ret til at omtale Klager, selv om Klager ikke ønsker det. Det kræver ikke forhåndstilsagn, men ligger inden for ytringsfriheden og den redaktionelle frihed. DR kan heller ikke gøres ansvarlig for, hvorvidt Klager derved risikerer at komme i søgelyset for jødisk-fjendtlige kræfter. Klager får delvist medhold.

Jesper Termansen, den 4. november 2019